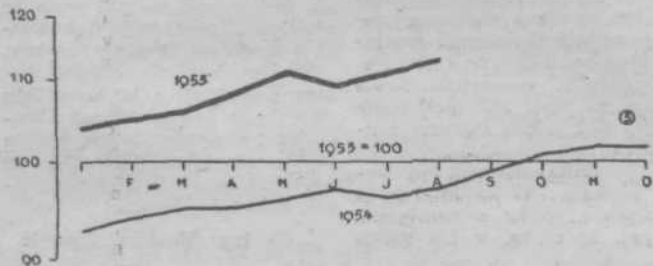

GIBANJE CEN NA DROBNO

Grafikon kaže, da je bil nivo cen v letu 1954 izpod nivoja cen v letu 1953, med tem, ko so proti koncu leta 1954 začele cene rasti. V avgustu letos so cene višje kakor v avgustu 1954 za 16% (pri industrijskih proizvodih za 7%, pri kmetijskih proizvodih pa za 35%). Povprečne cene za posamezne proizvode so razvidne iz spodnje tabele:

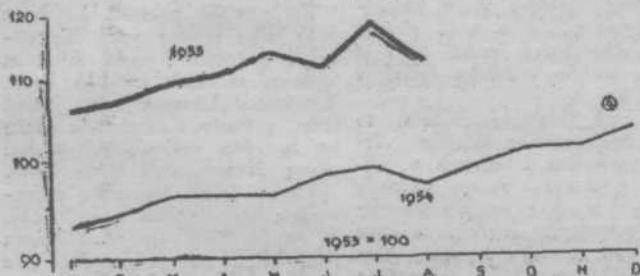
	avgust 1954	avgust 1955	Indeks
Polbeli pšenični kruh, kg	33	45,3	137
Sveže goveje meso, kg	213	239	112
Mast, kg	224	342	152
Mleko, liter	31,6	37,1	117
Krompir, kg	16,3	24,2	148
Jabolka, kg	38,2	35,4	92
Sladkor, kg	145	145	100
Vino, liter	111	122	110
Volnena tkanina iz česanega prediva, m	4.249	4.442	105
Narodno platno, m	233	259	111
Cic, m	305	339	111
Moška bombažna srajca	1.136	1.283	113
Delovni čevlji, par	2.872	2.997	103
Emajlirani lonci, 2-litrski	303	290	96
Plug za ravnanje	7.357	7.982	108
Cement N 400	18,4	17,5	95

(Tanjša linija označuje gibanje cen v letu 1954, a debelejša v letu 1955)

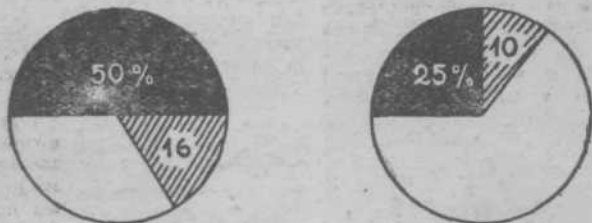
Indeks stroškov štiričlanske delavske družine

Kakor kaže grafikon, življenjski stroški štiričlanske delavske družine v letošnjem letu rastejo z določenim padcem v juniju in avgustu. Narasčanje življenjskih stroškov ne pomeni istočasno tudi znižanje standarda, ker so v tem obdobju narasli tudi dohodki, kar je razvidno iz posebnega pregleda.

(Tanjša linija označuje življenjske stroške v letu 1954, a debelejša v letu 1955)

Žito in mast v prehrani prebivalstva

Ti dve risbi kažeta delež žitaric in masti v prehrani prebivalstva (črno polje označuje odstotek deleža žitaric, a črtkano odstotek deleža masti). Iz njih je razvidno, da znaša delež žitaric v prehrani prebivalstva 50%, medtem ko znašajo izdatki za prehrano samo 25%; nadalje da znaša delež masti v kalorični vrednosti prehrane 16%, v izdatkih za prehrano pa samo 6%.

Nekoliko zadržano naraščanje cen

Od začetka januarja do konca avgusta tega leta, to je za prvih osem mesecev, so cene na malo narasle za povprečno 10,7 odstotka in to: za kmetijske pridelke za 19,2 odstotka, industrijskega blaga za 5 odstotkov in uslug za 4,9 odstotka. V avgustu ni bilo večjih sprememb v primerjavi z julijem: cene poljedelskih pridelkov so bile večje za 0,9 odstotka, usluge za 0,8 odstotka, medtem ko so cene industrijskih proizvodov ostale na isti višini, kot so bile v preteklem mesecu.

Gibanje cen poljedelskih pridelkov za prvih osem mesecev izgleda takole: cene žitaric in mlevskih izdelkov so bile v avgustu za 31,6 odstotka večje kakor v začetku leta, mesa za 18 odstotkov, alkohola za 7 odstotkov itd. Od industrijskega blaga so se najbolj podražili: gradbeni material (13,8 odstotka), gorivo (9,5 odstotka), predmeti za gospodinjstvo (4,9 odstotka) in tekstil (4,6 odstotka) ter obutev (2,9 odstotka). Cene orodja so ostale skoraj na isti višini.

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je bila industrijska proizvodnja za okrog 21 odstotkov, to je nekaj več kot za eno petino, večja kakor lani v istem času. Po skupinah gospodarskih dejavnosti je ta porast takle:

	za %
— v energetiki (elektroenergija, premog, koks, nafta, plin)	29
— v rudarstvu	15
— v metalurgiji	39
— v strojogradnji	16
— v kemijski industriji	36
— pri tekstilu, usnju, obleki in obutvi	22
— v prehranbeni in tobačni industriji	17
— v ostali predelovalni industriji	19

Porast je velik zaradi tega, ker so letos bili mnogo boljše pogoji za proizvodnjo. Industrija je bila mnogo boljše preskrbljena s surovinami iz domačih virov in iz uvoza. Preskrba z električno energijo in kurivom (premog, nafta) je bila prav tako boljša. Tudi vremenski pogoji so bili mnogo ugodnejši, kakor v začetku lanskega leta.

Četudi bo proizvodnja še dalje rastle, vendar v prihodnjih mesecih razlika v primeri s istimi meseci lanskega leta prav gotovo ne bo tolikšna, tako da se bo odstotek porasta verjetno zmanjšal.

Gibanje proizvodnje v industriji bomo najbolje spoznali iz podatkov o nekaterih najvažnejših artiklih:

Premog

Vsi premogovniki v Jugoslaviji so dali v letu 1939 590 tisoč ton premoga mesečno. V letu 1954 je bilo doseženih 1 milijon 140 tisoč ton mesečno, v letošnjem juliju pa 1 milijon 170 tisoč ton. Potrebno je pripomniti, da kljub tako pomembnemu porastu proizvodnje vendarle ne bodo mogle biti zadovoljene vse potrebe industrije in potrošnikov.

Prva naša koksarna v Lukavcu je dala 1952 leta 15 tisoč ton koks. Naslednjega leta smo proizvedli blizu 300 tisoč ton, lani 400 tisoč ton, letos pa smo

OBČUTNO POVEČANJE DENARNIH DOHODKOV PREBIVALSTVA

V prvih sedmih mesecih letos so bili denarni dohodki prebivalstva za 69 milijard dinarjev ali 23 odstotkov večji kot pa v istem obdobju lani. Glede na kategorije prebivalstva daje porast denarnih dohodkov tole sliko: Plačni sklad delavcev in uslužbencev je zrastle za 21%. To povečanje je po eni strani rezultat porasta števila zaposlenih (za okoli 16%), a po drugi strani določenega dviga nivoja plač po novih tarifnih pravilnikih. V gospodarstvu se je najbolj povečal plačni sklad v prometu in gradbeništvu (po 29%), zatem v industriji in trgovini (23 odstotkov) itd.

Denarni dohodki kmetijskih gospodarstev so zrastle v istem obdobju za 19,5%. To povečanje izhaja v prvi vrsti iz povečane prodaje živine in živinskih proizvodov, dalje tudi zato, ker so kmetovalci dobili letos večje predujme (avanse) za kontrahirane pridelke. Od prodaje živine so se dohodki kmetov povečali za 38,2%, dočim je za avans

izplačano do konca julija v gotovini nad dvakrat več kakor v istem obdobju lanskega leta (okrog 3.800 milijonov dinarjev). Julija je zabeleženo določeno zmanjšanje dohodkov iz odkupa v odnosu na isti mesec 1954 (manjši odkup živine in zmanjšanje avansa).

Treba je poudariti, da so kmetovalci imeli večje dohodke v dobrem delu zaradi dviga cen, tako da so za manj pridelkov dobili več.

Posebno so porasli dohodki obrtnikov — za 38,9 odstotkov v primeri s prvimi sedmimi meseci lanskega leta. Dohodki obrtnikov-privatnikov, ki delajo na investicijskih delih, preurejanju in vzdrževanju zgradb, so porasli še hitreje — za 44 odstotkov.

Popolnejšo sliko dobimo šele, če upoštevamo, da so bili tudi lansko leto dohodki obrtnikov v porastu, tako da so v obdobju januar—julij letošnjega leta bili za okrog 60 odstotkov večji kot v istem obdobju 1953. leta.

PROIZVODNJA V MESECU JULJU

to številko skoraj že dosegli, čeprav zenška koksarna še ni dokončana (letos je začela obratovati tretja baterija koksarne).

Nafta

Pred vojno je bila proizvodnja nafte pri nas skoraj brezpomembna. Leta 1954 je znašala 18 tisoč ton mesečno. V letošnjem juliju je dosegla 22 tisoč ton. Istočasno raste tudi predelovanje nafte. Seveda se uvoz nafte še vedno ne zmanjšuje, ker zaradi naglega razvoja gospodarstva stalno rastejo potrebe za kurivom.

Jeklo

Porast jekla je posebno viden: v juliju smo proizvedli 67 tisoč ton nasproti predvojnim 19 tisoč tonam mesečno, ali lanskim 51 tisoč tonam mesečno. Tu se prav posebno občutijo nove proizvodne kapacitete: Zenica s svojimi novimi Siemens-Martinovimi pečmi in v zadnjem času tudi z dvema nagibnima SM pečema.

Svinec

Tudi porast proizvodnje svineca je zelo velik (od 890 na 5.500, oziroma 7 tisoč ton rafiniranega svineca mesečno). Aluminija smo proizvedli v mesecu juliju skoraj toliko kakor v vsem 1939 ali 1947 letu, oziroma 4-krat več kot je znašala lanska enomesečna proizvodnja.

Edino proizvodnja blister bakra ni dosegla predvojnega, toda zato je narasla predelava, t. j. oplemenitenje bakra.

Vozila

Poleg kokska je še vrsta zelo važnih artiklov, ki jih pred vojno sploh nismo proizvajali in smo njihovo proizvodnjo osvojili šele v zadnjih letih ali jo še vedno osvajamo. To so na primer brezšivne cevi in drugi proizvodi metalurgije, določeno število kemičnih proizvodov radio aparatov in vrsta drugih artiklov v elektroindustriji, nekaj vrst umetnih lesnih plošč, razne vrste strojev in orodja, roto-papir itd.

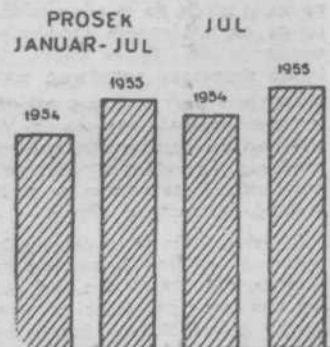
Zanimiv je tudi razvoj proiz-

vodnje vozil. Do letos smo proizvedli okrog 6.500 kamionov, sedaj pa jih mesečno proizvedemo 100 do 150. Proizvodnja koles je znašala do leta 1955 okrog 107 tisoč, dočim se je zdaj ustalila na okrog 4000 mesečno. O

Predvidevajo, da bo letos porast industrijske proizvodnje večji, kakor je bilo planirano. Vendar pa to ne pomeni, da bodo zadovoljene tudi vse potrebe, kajti nagel razvoj gospodarstva izhaja izredno veliko povpraševanje po vseh artiklih od premoga do papirja.

Tako na primer še vedno ni zagotovljena redna preskrba industrije in potrošnikov z električno energijo in premogom. Nove peči rabijo vse več železne rude. Meseca julija smo proizvedli okrog 1.500 ton umetnih gnojil, trikrat več, kakor pa je znašala pred vojno mesečna proizvodnja. Toda to je v primeri s potrebami kmetijstva (v zadnjem času tudi z dejanskim povpraševanjem) zelo malo, tako, da bomo morali zgraditi nove tovarne.

Zaposlenost v gospodarstvu

Kakor kaže grafikon, letos narašča število zaposlenih v industriji, gradbeništvu in gozdarstvu. Med tem pa je porast števila zaposlenih manjši kakor porast proizvodnje, kar pomeni, da pride na posameznega delavca več proizvodov kakor v preteklem letu. Z drugimi besedami: produktivnost dela v celoti je večja.